

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ТА ХІМІЇ ВОДИ ІМ. А.В. ДУМАНСЬКОГО

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІКХХВ

ім. А.В. Думанського НАН України

д.х.н., академік НАН України

Гончарук В.В.



Вчений секретар ІКХХВ
ім. А.В. Думанського НАН України

к.х.н. Сафронова В.Г.

Сафронова

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ТРЕТЬОМУ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ В ІНСТИТУТІ КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ТА
ХІМІЇ ВОДИ ІМ. А.В. ДУМАНСЬКОГО НАН УКРАЇНИ

Розглянуто та затверджено Вченою Радою ІКХХВ НАН України

« 10 » вересня 2020 р., протокол № 8

Київ – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію навчального процесу на третьому освітньо-науковому рівні в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (далі Положення) розроблене з метою вдосконалення організації навчального процесу в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України (далі Інститут) та адаптації нормативно-правової бази до вимог, визначених Європейською кредитно-трансферною системою European Credit Transfer System, яка створена для забезпечення єдиної міждержавної процедури оцінювання й порівняння між закладами освіти результатів навчання здобувачів освіти (далі ЄКТС).

1.2. Положення розроблене відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативно-правових документів з організації навчального процесу, затверджених МОН України, Кабінетом Міністрів України, Президією Національної Академії Наук України, Вченою радою Інституту.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України здійснює підготовку здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

2.2. Здобуття вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-наукової) програми, що є підставою для присудження ступеня доктора філософії.

Доктор філософії – це освітньо-науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти та присуджується науковою установою у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми і успішного захисту дисертації. Ступінь доктора філософії здобувається за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 36 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма обов'язково включає наукову (дослідницьку) складову.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Спеціальності та освітні програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

3.1.1. Перелік спеціальностей визначається ліцензією на надання освітніх послуг, яка видана Міністерством освіти і науки України та оприлюднена на сайті Інституту.

3.1.2. Ліцензований обсяг на освітньо-професійних програмах затверджується рішенням Вченої ради Інституту в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності.

3.1.3. Освітня програма розробляється в межах спеціальності. Формування освітніх програм регламентується Положенням про порядок розроблення, затвердження та оновлення освітньо-наукових програм в Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

До розроблення освітніх програм, навчального плану формування цілей та програмних результатів навчання залучаються здобувачі вищої освіти (через Раду молодих вчених Інституту), стейкхолдери, випускники аспірантури, викладачі. Гарант освітньої програми та викладачі спеціальності відповідають за моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм та, за необхідності, внесення змін до навчальних планів, їх затвердження у встановленому порядку.

Освітня програма в установленому порядку передбачає акредитацію (оцінювання освітньої програми на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання).

3.1.4. Нормативна кількість залікових одиниць для доктора філософії становить 36 кредитів ЄКТС. Загальний термін навчання в аспірантурі становить 4 роки.

3.2. Види освіти

3.2.1. Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта - це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Види неформальної освіти: професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн- освіта, професійні стажування тощо.

Інформальна освіта (самоосвіта) - це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Це освіта цілеспрямована і спланована, але не інституціоналізована, тобто менш організована, ніж формальна і неформальна освіта. Питання врегулювання відносин із здобувачами вищої освіти щодо визнання результатів навчання, отриманих у вказаних видах освіти, визначаються відповідними нормативними документами МОН України (за наявності).

3.3. Форми навчання

3.3.1. Підготовка в аспірантурі здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України (за державним замовленням) та коштів юридичних та фізичних осіб – на умовах контракту. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі за очною (денною) формою навчання. На навчання в аспірантурі на умовах контракту приймаються вступники за очною (денною) та заочною формами навчання.

Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати всі заняття згідно з розкладом занять та своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з індивідуальним навчальним планом та програми навчальних дисциплін, складати екзамени та заліки у терміни, визначені графіком навчального процесу.

Дозволяється застосовувати в освітньому процесі технології дистанційного навчання як метод проведення занять за будь-якою формою навчання, якщо це передбачено програмою дисципліни, за умов наявності відповідного технічного та навчально-методичного забезпечення.

3.3.2. Ліцензований обсяг на освітніх програмах затверджується рішенням Вченої ради Інституту в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності.

3.3.3. Прийом на навчання здійснюється через приймальну комісію, відповідно Правил прийому до аспірантури здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті.

3.4. Форми організації навчального процесу та види навчальних занять.

3.4.1. Навчальний процес здійснюється у таких формах: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

3.4.2. Основні види навчальних занять такі: лекція, практичне/семінарське, індивідуальне заняття, консультація.

3.4.3. Форми та методи навчання і викладання повинні сприяти

досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідати вимогам аспірантоцентрованого підходу і принципам академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу має своєчасно надатися інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі програми або силабуса). Інститут забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до цілей освітньої програми.

3.4.4. Навчальні заняття проводяться за розкладом, який затверджується директором Інституту.

3.5. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.

3.5.1. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» науково-методичне забезпечення навчальної діяльності має відповідати стандартам вищої освіти, де передбачено використовувати навчально-методичну документацію, навчальну та наукову літературу.

Акредитаційні нормативи й вимоги до надання освітніх послуг передбачають наявність навчально-методичного та інформаційного забезпечення вищої освіти – навчальних і довідкових видань.

3.5.2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу має включати: стандарти вищої освіти; навчальні плани; програми/силабуси навчальних дисциплін та практик; підручники й навчальні посібники; методичні матеріали до практичних (семінарських) занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання (за їх наявності у програмі навчальної дисципліни); завдання до семінарських, практичних занять; текстові та електронні варіанти тестів для поточного й підсумкового оцінювання; методичні матеріали із питань самостійного опрацювання фахової літератури.

3.6. Мова викладання. Мовою викладання в Інституті є державна мова. Викладання дисциплін іноземними мовами не передбачено.

4. ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

4.1. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Взаємозв'язок освітніх компонентів означає, що вони підпорядковані певній логіці навчання і викладання. Обов'язкові освітні компоненти, включені до освітньої програми, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання.

Структура освітньої програми передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

4.2. Навчальний план освітньо-професійної програми містить навчальні дисципліни:

- циклу загальної підготовки;
- циклу професійної підготовки;
- циклу вибіркових дисциплін – не менше 10 кредитів ЄКТС.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Лекція – один з основних видів навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Дидактичним завданням лекції є не тільки ознайомлення аспірантів з основним змістом, принципами, закономірностями, головними ідеями, а також підготовка до подальшої самостійної роботи аспірантів. Методично лекція повинна відповідати таким основним вимогам: бути на сучасному рівні розвитку науки, мати завершений

характер (висвітлення певної теми), бути внутрішньо переконливою (аргументація, викликати в аспірантів інтерес до науки), містити добре продумані ілюстративні приклади, спрямовувати аспірантів на самостійну роботу, бути доступною та зрозумілою.

У практиці вищої школи поширеними є такі види лекцій: лекція-бесіда, лекція-дискусія, лекція з розбором конкретних ситуацій, лекція із застосуванням зворотного зв'язку, лекція-консультація, проблемна лекція.

Можливе читання окремих лекцій із проблем, які стосуються певної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами.

Лекції проводяться лекторами - співробітниками Інституту, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

5.2. Практичне заняття - вид навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння й навички їх практичного застосування. Основна дидактична мета практичного заняття - розширення, поглиблення та деталізація наукових знань, отриманих аспірантами на лекціях і в процесі самостійної роботи й спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення аспірантів.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях та лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою.

Для проведення практичного заняття викладачем готуються методичні матеріали: тести для виявлення ступеня оволодіння аспірантами необхідними теоретичними положеннями; набір практичних завдань різної складності для розв'язування їх аспірантами на занятті й необхідні дидактичні засоби.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок аспірантів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів, розв'язування завдань з їх обговоренням,

розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Якість підготовки аспірантів до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінюються викладачем і враховуються під час виставлення поточних та підсумкових балів із освітнього компонента.

5.3. Семінарське заняття – вид навчального заняття, під час якого викладач організовує обговорення аспірантами питань із попередньо визначених програмою/силабусом навчальної дисципліни тем.

Особливий вид семінарського заняття - спецсемінар, який практикують на старших курсах із фахових освітніх компонентів та дисциплін спеціалізації. Він покликаний поєднувати теоретичну підготовку майбутніх фахівців з їх участю в науково-дослідній роботі.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені аспірантами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо.

5.4. Індивідуальні заняття проводяться аспірантами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми й методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються програмою/силабусом навчальної дисципліни.

5.5. Консультація - це один із видів навчальних занять. Вона проводиться з метою отримання аспірантом відповіді на окремі теоретичні або практичні питання та для пояснення теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною чи проводитися для групи аспірантів, залежно від того, чи викладач консультиує аспірантів із питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань освітнього компонента.

5.6. Практична підготовка. Науково-дослідна та педагогічна практика аспірантів є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми й має за мету набуття аспірантом професійних навичок та вмінь.

Загальні питання організації, проведення і підведення підсумків практики аспірантів в Інституті визначені у Програмі організації та проведення науково-дослідної та педагогічної практики аспірантів Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

5.7. Самостійна робота аспіранта. Самостійна робота аспіранта – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час.

Викладач визначає зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи, аналізує її результати. Самостійна робота може включати:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій;
- підготовку до виступів на семінарах;
- підготовку до практичних занять;
- переклад текстів;
- розв'язування й письмове оформлення задач та інших видів завдань;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом; тощо.

Для самостійної роботи аспірантам також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна й періодична література.

Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з освітнього компонента може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах та лабораторіях, а також у домашніх умовах. За потреби ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу аспіранта до потрібних дидактичних засобів. Навчальний матеріал компонента, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння аспірантом у процесі

самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення навчальних занять.

5.8. Індивідуальна робота аспіранта.

Індивідуальна робота аспіранта - це форма організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для найбільш повної реалізації творчих можливостей аспірантів через індивідуально спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу й творчу діяльність. Індивідуальна робота спрямована здебільшого на поглиблене вивчення аспірантами окремих освітніх компонентів, також вона має науково-дослідний характер і передбачає безпосередню участь аспіранта у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань.

Індивідуальна робота аспіранта включає виконання індивідуального навчально-дослідного завдання та інших кваліфікаційних робіт (проектів). Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню аспірантами теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Індивідуальні завдання виконуються аспірантами самостійно під керівництвом викладачів.

6. ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Завданням поточного контролю є перевірка навчальних досягнень аспірантів. Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння аспірантом програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми освітнього компонента тощо. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

6.1. Поточний контроль.

6.1.1. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних

(семінарських) занять і має за мету перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних (семінарських) заняттях, експрес-контролю, тощо.

6.1.2. Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант за поточну навчальну діяльність із дисципліни, становить 60 балів, де форма контролю - екзамен та 100 балів, де форма контролю - залік. Розподіл загальної кількості балів між поточним контролем, підсумковим модульним контролем, екзаменом та критерії оцінювання визначаються програмою (силабусом) навчальної дисципліни і доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

6.1.3. Модульний контроль (у випадку, якщо передбачений програмою (силабусом) навчальної дисципліни) - складова частина поточного контролю, що здійснюється у формі виконання аспірантом модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквиуму, тощо).

6.2. Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі модульного контролю, семестрового заліку, екзамену згідно із затвердженим графіком навчального процесу та розкладом.

Повторне складання екзаменів, заліків, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється директором Інституту.

7. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація - це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або дослідницької роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньо-наукової програми.

Підсумкова атестація здобувачів проводиться один раз на рік (у жовтні) шляхом оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки: оцінювання

поточних дисциплін та заслуховування результатів дослідницької роботи. Форма атестації дисциплін визначена у навчальному плані (екзамен або залік) Складання екзаменів та заліків здійснюється державною мовою.

Аспірант, який отримав незадовільну оцінку за результатами складання підсумкової атестації має право на її повторне проходження (два рази).

Також підсумкова атестація на четвертому році навчання включає встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії.

Нормативною формою підсумкової атестації на четвертому році навчання є прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії. На дисертаційну роботу доктора філософії покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності здобувача ступеня доктора філософії розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Порядок підготовки і захисту дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії (з обраної спеціальності) визначається Законом України «Про вищу освіту» і нормативними документами МОН України.

Аспірант, який не погоджується з результатами повторної поточної або підсумкової атестації (перше перескладання викладачеві), в день оголошення результатів має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я директора Інституту. Директор своїм розпорядженням створює апеляційну комісію, яка розглядатиме звернення аспіранта. Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Аспірант,

який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

8. АКАДЕМІЧНІ ПРАВИЛА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1. Навчальний час аспіранта.

Навчальний час здобувача вищої освіти визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на певному освітньому рівні.

Обліковими одиницями навчального часу здобувача вищої освіти є академічна година, навчальний день, тиждень, кредит, семестр, курс, рік.

8.1.1. Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин (надалі «пара»). У разі проведення пари без перерви її тривалість не повинна становити менше, ніж 80 хвилин. Навчальні заняття проводяться за розкладом, погодженим директором Інституту. Розклад навчальних занять оприлюднюється на дошках оголошень та повинен бути доступним в електронному доступі (на сайті Інституту).

8.1.2. Навчальний день - складова частина навчального часу аспіранта тривалістю не більше 9 академічних годин.

8.1.3. Навчальний тиждень - складова частина навчального часу аспіранта тривалістю не більше 54 академічних годин (1,8 кредиту).

8.1.4. Навчальний семестр - складова частина навчального часу аспіранта, яка закінчується підсумковим контролем.

8.1.5. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

8.1.6. Навчальний кредит - це 30 академічних годин навчальних занять та самостійної роботи впродовж навчального семестру.

8.1.7. Навчальний курс - завершений період навчання аспіранта впродовж навчального року. Тривалість перебування аспіранта на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул.

Сумарна тривалість канікул упродовж навчального курсу, крім останнього, становить не менше 8 тижнів.

Початок і закінчення навчання аспіранта на конкретному курсі оформляються перевідними наказами.

8.1.8. Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається 01 листопада і для аспірантів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів. Забороняється відволікати аспірантів від участі в навчальних заняттях і контрольних заходах, установлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

8.2. Права здобувачів вищої освіти. Особи, які здобувають вищу освіту, мають право на:

- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами Інституту;
- участь у науково-дослідних роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у громадських об'єднаннях;
- участь у діяльності органів громадського самоврядування Інституту, органів аспірантського самоврядування;
- формування індивідуальної траєкторії у межах 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС;
- академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

- отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану;
- захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
- безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях;
- канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;
- оскарження дій органів управління Інституту та їх посадових осіб;
- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Інституту відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;
- отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку, інших стипендій, призначених фізичними (юридичними) особами;
- інші права, передбачені законодавством.

8.3.Обов'язки здобувачів вищої освіти:

- дотримуватися вимог законодавства, Статуту, положень Інституту;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями Інституту;
- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану);
- дотримуватись академічної доброчесності, досягати визначених результатів навчання;
- дотримуватися графіка навчального процесу та виконувати вимоги навчального плану;
- відвідувати всі види занять, які передбачені навчальним процесом;
- виконувати накази і розпорядження адміністрації Інституту;

- протидіяти корупційним проявам серед працівників та аспірантів Інституту;

- підтримувати належний порядок в аудиторіях, лабораторіях, приміщеннях, інших об'єктах Інституту та на його території, дбайливо та охайно ставитись до майна Інституту;

- дбати про честь та авторитет Інституту, не допускати протиправних та аморальних вчинків, бути дисциплінованим та охайним як в Інституті, так і в інших громадських місцях;

- своєчасно інформувати керівництво Інституту у випадках неможливості через поважні причини відвідувати заняття, складати екзамени, заліки, інші форми контролю.

8.4. Переведення, поновлення, відрахування аспірантів та надання їм академічної відпустки

8.4.1. Аспірант може бути відрахований у зв'язку з:

- завершенням навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;

- власним бажанням;

- переведенням до іншого закладу вищої освіти;

- невиконанням індивідуального навчального плану або індивідуального плану наукової роботи;

- порушенням умов договору, укладеного між Інститутом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

- порушенням академічної доброчесності;

- іншими випадками, передбаченими законодавством.

8.4.2. Академічна відпустка надається:

- за станом здоров'я;

- у зв'язку з навчанням/стажуванням в освітніх чи наукових установах іноземних держав;

- у зв'язку із вагітністю та пологами;

- по догляду за дитиною до досягнення нею віку трьох років;

- по догляду за дитиною до досягнення нею віку шести років;
- інша причина.

8.5. Академічна мобільність аспірантів.

Національна та міжнародна кредитна мобільність реалізовується шляхом укладання відповідних угод/договорів про академічну мобільність відповідно до Положення про академічну мобільність в Інституті.

8.6. Формування індивідуальної траєкторії навчання

8.6.1. Вільний вибір навчальних дисциплін (формування аспірантом індивідуальної траєкторії навчання) здійснюється в обсязі, що становить не менше 10 кредитів ЄКТС. У основі системи вибіркового дисциплін лежить індивідуальний вибір аспіранта.

8.6.2. У основі концепції формування індивідуальної траєкторії навчання закладена ст. 62, п. 15 закону України «Про вищу освіту»: вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти.

8.7. Стипендіальне забезпечення. Здійснюється відповідно до нормативних документів Національної академії наук України.

9. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ ІНСТИТУТУ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН НА ТРЕТЬОМУ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ВИКЛАДАЧІВ)

9.1. Права викладачів Інституту:

- на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- на захист професійної честі та гідності;
- обирати методи і засоби навчання, що забезпечують високу якість

навчального процесу;

- на забезпечення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;

- безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів Інституту;

- на захист права інтелектуальної власності;

- на підвищення кваліфікації та стажування;

- брати участь в об'єднаннях громадян;

- інші права, передбачені законодавством і Статутом Інституту.

На викладачів Інституту поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

Обов'язки викладачів Інституту:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність;

- підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію;

- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в Інституті;

- дотримуватися в освітньому процесі та науковій (дослідницькій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;

- розвивати в осіб, які навчаються, самостійність, ініціативу, творчі здібності дослідника;

- дотримуватися Статуту Інституту, Положень, інших нормативних актів.

9.2. Робочий час викладача

Планування та облік навчальної, методичної, наукової, організаційної та інших видів робіт, які виконуються науковими працівниками Інституту протягом усього навчального року здійснюється відповідно нормативних документів державного рівня.

9.2.1. Робочий час викладача включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

9.2.2. У випадках виробничої необхідності в Інституті науковий працівник може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження. Зміни в навчальному навантаженні наукового працівника вносяться за наказом директора Інституту.

9.2.3. Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних та підсумкових заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним планом. Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу.

Залучення наукових працівників до роботи, не обумовленої трудовим договором, може здійснюватися лише за його згодою або у випадках, передбачених законом.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1 Це Положення набирає чинності з дати затвердження Вченою радою Інституту.

10.2 У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність, і вступають у дію внесені зміни.

10.3. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Інституту.